

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. A quibus præstari debeat, vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

tetur. Tertio, quod nullam in tota lite superflua, & quam non existimaverit necessariam, probationem ab adversario suo exiget, *d. Auth. In isto Cod. eo t.* Quarto, quod dilationem non petet in fraudem, ad protelationem causæ, *l. 1. ibi, nec causa differendi C. h. t.* Quinto, quod nihil penitus patrocinii causa Judicibus, vel aliis quibuscumque personis, dederit promissitve, aut daturus sit, per se vel per alios, præterquam advocatis honorarium, cæterisque personis, quibus à jure permittitur *Novel. 124 in princ. ex qua desumpta est Auth. Principales Cod. h. tit. junctim l. Plebisesto D. De off. Præsidi.* Hinc illi versus vulgares, relati à Glossa in *c. 1. h. t.*

*Illud juretur quod liti sibi justa videtur:
Et si quaratur verum, non inficitur.
Nil promittetur, nec falsa probatio datur.
Vs liti tardetur, dilatio nulla petatur.*

§. II.

A quibus præstari debeat, vel non.

1. Præstari debet à principalibus personis, etiam Ecclesiasticis.
2. Nisi per procuratorem malint agere.
3. Item à tutoribus, curatoribus, & similibus.
4. Item ab advocatis de jure communi.

Regulariter præstari debet per ipsas principales personas, *Auth. principales persona C. h. t.* etiam Ecclesiasticas, & in principali dignitate constitutas, si ipsæ personaliter suam propriam causam agere velint; non quidem tactis, ut alii, sacrosanctis Evangelii, sed propositis dumtaxat, *c. fin. in princ. h. t.* Alioquin si causam Ecclesiæ suæ agant, non possunt compelli ad jusjurandum, sed aliis idoneis defensoribus hoc munus delegare debent, *d. c. 1. hoc tit.*

2. Quod si personæ Ecclesiasticæ non per se sed per procuratorem malint causam agere, tunc possunt non minus quam laici hoc juramentum per procuratorem præstare, dummodo id et specialiter demandent, *d. c. penult. hoc tit. cap. fin. eod. in 6.* nisi Judex, inspecta controversiæ qualitate, & personarum principalium conditione, ipsis potius, quam earum procuratoribus, etiam speciale mandatum habentibus, juramentum deferre maluerit; nam eo casu

ipsæ principales personæ illud subire cogentur, *cap. in pertractandis hoc tit.* Quin etiam, licet personæ principales juramentum præstiterint, nihilominus & earum procuratores requisiti, illud quoque suo nomine & in animam suam, postquam susceperint, præstare debeant, *cap. 2. §. procuratores eod. in 6. Castrensi, in d. cap. Cum Iudices §. fin. autem.* Sin reculent, submovendi sunt à prosecutione causæ, Eodem modo, licet procuratores illud nomine dominorum suorum præstiterint, tamen etiam suo nomine, & in animam suam, jurare tenebuntur, si speciale ad hoc habeant mandatum. Quod addo, quia procurator datus à Juce cogi quidem potest ad præstandum juramentum calumniæ, quoad ea, quæ ad officium procuratoris pertinet non tamen quoad merita causæ seu justitiam vel injustitiam ejus, prout latius deducit *Gail. 1. Observ. 88.*

3. Tutores quoque, curatores, & aliæ similes personæ, quæ alienarum rerum generalem administrationem legitima auctoritate habent & gerunt, ut Xenodochiorum, civitatum, que rectorum, & Ecclesiarum Prælati, etiam si ad hoc speciale mandatum non receperint, in propriam animam de calumnia jurare debent, *d. Auth. Principales in fine C. d. l. 2. §. quod observari oportet.* Idemque de Collegiorum, Universitarumque Syndicis & Monasteriorum Oeconomis, generalem administrationem habentibus, statutum est, in *d. cap. pertractandis C. cap. seq. h. t.* ut scilicet Ecclesiarum & Universitatum nomine jurent in animas suas, & non in animas singulorum, qui sunt de Ecclesia vel Universitate, quia Syndici & Oeconomi melius sciunt aut scire debent, quid juris habeat vel non habeat Ecclesia aut Universitas, cui interviunt, quam ipsa Universitas, quæ sensu caret, & quam singuli, qui sunt de Ecclesia aut universitate.

Tametsi verò etiam advocati ex juris dispositione de calumnia jurare teneantur, *d. l. 2. in princ. l. Rem non novam Cod. De judiciis*; quia melius norunt calumniari, quam partes, Roman. *singul. 428.* tamen consuetudo passim ea in parte juri derogavit, nam in Curis omnibus, cum ad munus postulandi admittuntur, illud generaliter in omne vitæ suæ tempus & ad omnes causas præstant, ut proinde in singulis causis

causis ab eis repeti supervacaneum visum sit : & Justinianus in *d. l. Rem non novam in princ.* sumere putavit, si Judices, tum ad judicandum minus assumuntur, hoc juramentum generaliter præstent. Et talem consuetudinem, ob perveritatem hominum magis hodie de calumnia committenda, quam vitanda, jurantium maximum si excedat hominum memoriam valere posse existimat Gaill. *cum aliis quos citat. 1. Observ. 85.* Alias consuetudinem disponentem, quod possit procedi in causa absque juramento calumniæ, non valere, tenet Mathefi *Sing. 75 n. 1.* Menoch. *De arbitrarij lib. 1. quest. 20. num. 4.*

§ III.

In quibus causis præstandum sit.

1. *Præstari debet in omnibus causis, etiam appellationis.*

2. *Et in qualibet parte litis exigi potest.*

1. **P**ræstandum autem est hoc juramentum indifferenter in omnibus causis, sive sint civiles, sive criminales, sive mixtæ, *arg. l. 1. in princ. Cod. eod. l. fin. Cod. De fide instrument. Abbas in c. 1. n. 12. & seq. h. t. Menoch. d. loc. n. 7.* sive de iis summarie seu de plano, absque figura & strepitu Judicii sive plenarie & servato ordine judicagatur, *Clement. Sape De verb. signif. Menoch. d. loc. num. 1.* sive sint profanæ, sive spirituales, ut cum agitur de decimis, de jure patronatus, & id genus aliis, *c. Caterum hoc tit. cap. 1. in fine eod. in 6.* licet olim in causis spiritualibus non nisi de veritate dicenda juraretur, *cap. Litteras hoc t. quia, inquit Pontifex tales causæ non ex legum distributione, sed ex Canonum æquitate finem debitum sortiuntur: Et præsumit Canon, actorem vel reum in causis ejusmodi calumniari non velle, cum agatur de rebus, quæ Dei sunt, quem nihil latere potest, & qui inter juramentum & simplicem loquelam nullam vult esse distantiam, can. Juramenti xxii q. 5.*

Licet autem in principali causa & prima instantia semel juratum sit de calumnia, nihilominus adhuc in causa appellationis jurandum est: & de veritate dicenda, *d. cap. 1. in princ. eod. in 6.* quia causa appellationis alia est à prima, *Barcol. in l. Cum iudices num. 7. Cod. eod.*

2. Præterea licet regulariter statim à lite con-

testata præstetur: tamen, quia est de ordinis judicarii substantia, potest à Judice in qualibet parte litis exigi, *c. 1. & 2. eod. in 6.* etiam post conclusionem in causa, *Glossa in c. Ex litteris in V. occultata inf. De jurejurando, Gaill. 1. observ. 74. n. 6.* Sed & in iis, quæ emergunt antelitem contestatam, & in qualibet exceptione juratur de calumnia, *secundum Barr. in Auth. Hoc sacramentum C. eod. Abb. in c. Cum Causam 17. h. t.* Sufficit tamen semel præstare, sive ante sive post litem contestatam, quia, cum sit generale ad totum negotium se extendit, *d. Auth. Hoc Sacramentum, Abbas d. loco.*

§. IV.

De pœna jurare subterfugientis.

1. *Actor ab actione sua cadit, & reus pro confessio habetur.*

2. *Antesententiam tamen judicis declaratoriam purgationis locus est.*

3. *In spiritualibus acta pœna locum non habet.*

4. *In procurator an habeat, quaritur & affirmatur.*

5. *Quadruplex est juramentum.*

1. **P**œna recusantis hoc Juramentum, cum præstandum fuerit, est, ut quidem actor quasi improbus litigator ab instituta actione & causa cadat, *c. fin. h. t. l. 2. §. quod actor Cod. eod.* accedente tamen sententia Judicis absolutoria rei, ut constat ex locis allegatis, in quibus verbum cadat, est futuri temporis, nec inducit canonem latæ sententiæ. *Glossa ibid. Gaill. 1. Observ. 87 n. 1.* at verò reus, habeatur pro confessio, *d. l. 2. §. fin. autem reus, & d. c. fin. & per sententiam Judicis definitivam actori, juxta libelli petitionem, condemnatur: cum in confessum non sint aliæ partes Judicis, quàm in condemnando, l. unica C. De confessis, & ibi Glossa in V. solvere.*

2. Ex eo autem, quod utroque casu requiratur sententia Judicis, sequitur, quod actor vel reus, ante hujusmodi sententiam à Judice latam, possit contumaciam suam purgare, & pœnam hanc evitare, præstando juramentum calumniæ: quodque, si ante ejusmodi sententiæ prolationem moriatur actor vel reus, pœna illa, tanquam nondum commissa (cum non incurtatur ipso jure) non transeat ad hæredes eius, *l. Eos qui in princ. D. De jure fisci Gaill. d. Observ. 86.*

T 2

3. Insu-